

VIÐAUKI I.2

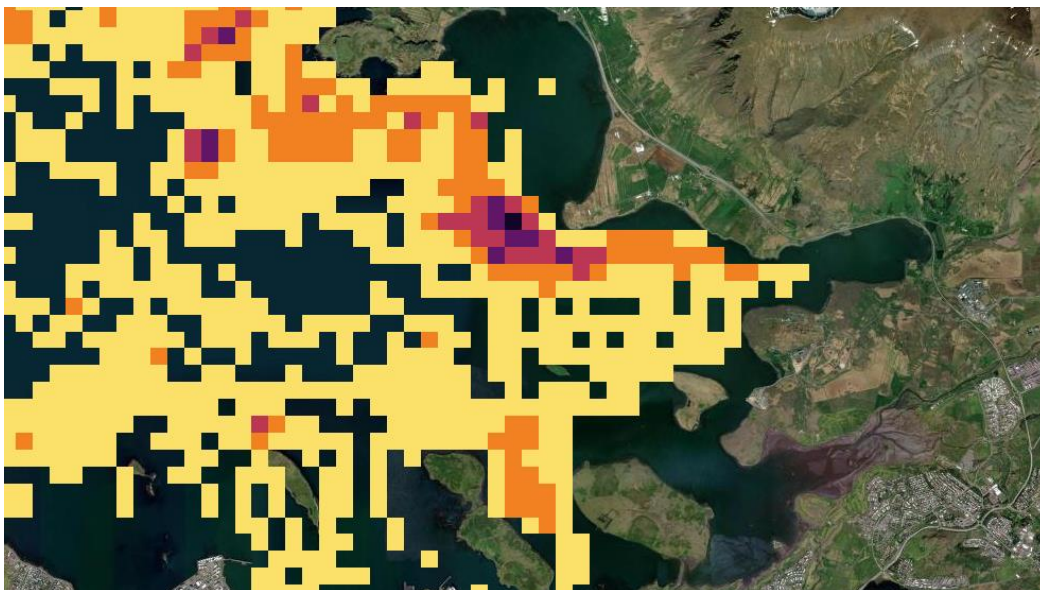
Nytjafiskar

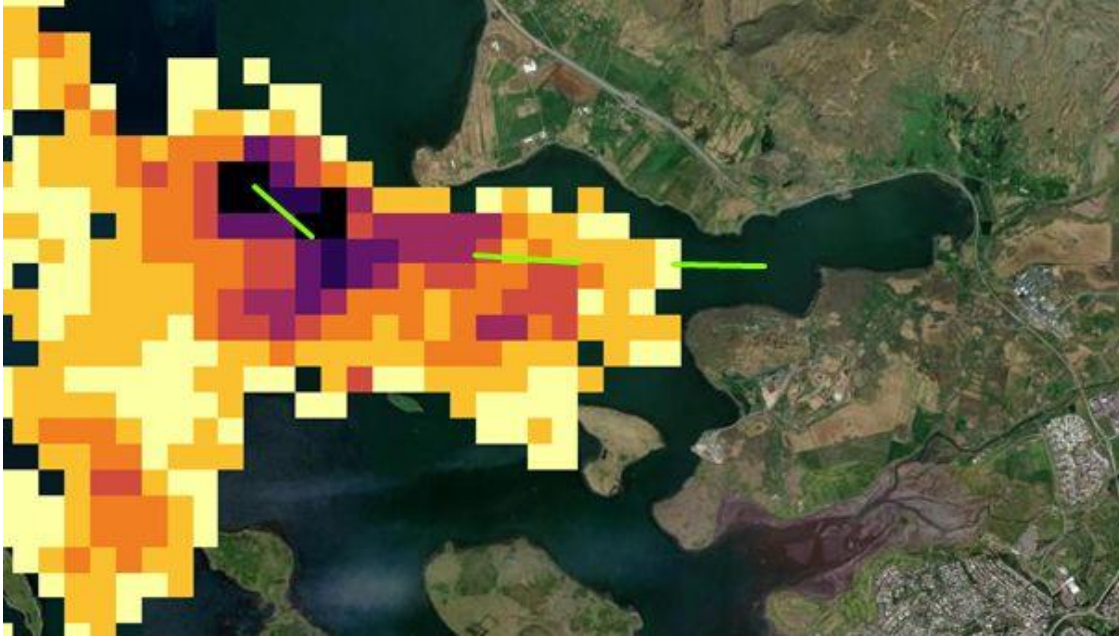
Stutt samantekt á veiðum innan Kollafjarðar.

Veiðar á nytjafiskum í Kollafirði.

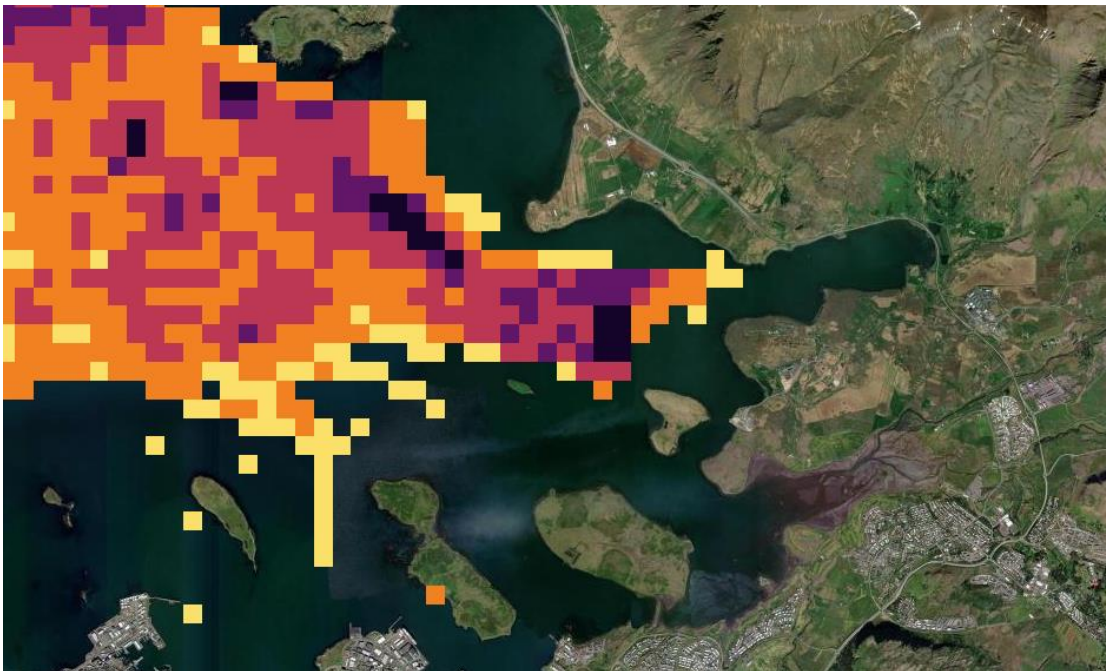
Nokkuð er um að línu-, þorskneta- og handfæraveiðar séu stundaðar í Kollafirði, milli Seltjarnarness og að Kjalarnesi. Almennt séð eru þessar veiðar mun umfangsmeiri utar í Faxaflóa og Hvalfirði (línuveiðar). Kort með hlutfallslegu veiðiálagi við Ísland 2008-2024 má finna hér: <https://veidar.hafogvatn.is/>. Atvinnuveiðar eru stundaðar að langmestu leyti fyrir utan fyrirhugað framkvæmdarsvæði Sundabrautar, skv. afladagbókum (sjá myndir 1 – 3). Framkvæmdarsvæðið liggur þó nokkuð nærri veiðislóð. Þekkt hrygningarsvæði þorsks er að finna við Brimnes í Kollafirði, en mesta sóknin með handfærum, línu og þorskneta er rétt SV af Brimnesi. Töluverð sókn með línu er einnig innar og nær fyrirhuguðu brúarstæði. Þekkt grásleppusvæði er einnig við Brimnes, en lítið sem ekkert hefur verið lagt af grásleppunetum innar í Kollafirði.

Mynd 1. Umfang handfæraveiða í Kollafirði.

Mynd 2. Umfang netaveiða í Kollafirði. Hugsanlegar tilrauna-netalagnir eru merktar sem græn strík inná myndina.

Mynd 3. Umfang línuveiða í Kollafirði.

Upplýsingum um hvar frístundaveiðar eru stundaðar við landið er ekki safnað á kerfisbundinn hátt. Leiða má líkur að því að frístundaveiðar séu stundaðar víða á framkvæmdasvæði Sundabrautar, m.a. vegna staðsetningar á sjókajak-klúbbsi við Geldinganes. Einnig er aðstaða til að sjósetja minni báta innarlega í Kollafirði á sandeyri sem þar er að finna. Helst ætti að vera nokkur samsvörun á milli frístundaveiða og handfæraveiða á svæðinu (1. Mynd).

Nefna má aðrar nytjar á svæðinu líkt og veiðar á grjótkrabba. Umfangsmiklar merkingatilraunir á grjótkrabba hafa verið framkvæmdar á svæðinu milli Geldinga- og Gunnuness. Þar var grjótkrabba að finna í einum hæsta þéttleika sem vitað er um (Sindri Gíslason, o.fl. 2017), en krabbarnir þar voru smærri en krabbar í Hvalfirði (Sindri Gíslason, o.fl. 2020). Einnig má benda á að Björgun hefur m.a. leyfi til efnistöku utan netlaga við Saltvík í Kollafirði og austur af Engey.

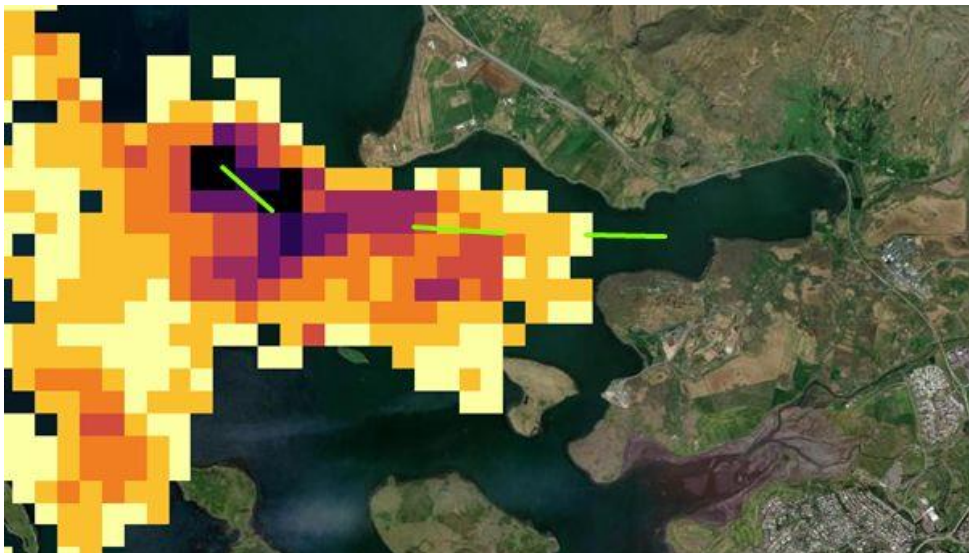
Uppeldissvæði nytjafiska

Ekki hefur verið gerð úttekt á mikilvægi innanverðs Kollafjarðar sem uppeldisslóðar nytjafiska. Nokkrar nytjategundir nýta sér að öllum líkindum svæðið sem er hvað næst landi og grynnt á fyrirhuguðu framkvæmdarsvæði. Ungviði skarkola og sér í lagi koli á fyrsta sumri nýtir sér skjólsælar sandfjörur (Gunnarsson, o.fl., 2010). Ekki er þekkt umfang skarkola ungviðis og mikilvægi fjaranna sem finna má innan framkvæmdarsvæðisins. Mikilvægt er að kortleggja hvort hentugar skarkola fjörur sé að finna innan framkvæmdarsvæðisins og vakta breytingar. Botndýralífi hefur verið vel lýst í skýrslum tengdum þessu og eldri verkefnum, en bæta mætti við almenna lýsingu búsvæða og botndýralífs með neðansjávarmyndatökum.

Drög að vöktunaráætlun vegna nytjafiska í tengslum við framkvæmdir á Sundabraut.

Hrygningarsvæði þorsks.

Lagt er til að leggja tilrauna-netatrossur á aðalhrygningarsvæði þorsks við Brimnes og svo tvær aðrar trossur í átt að framkvæmdarsvæðinu í Kollafirði. Þetta yrði fyrst framkvæmt í netaralli í apríl 2026. Sjá má fyrirhugaðar netalagnir á mynd 1. Hver netatrossa er um 500 metrar, en nánari lýsingu má finna í handbók um netarall (Valur Bogason o.fl. 2026). Með þessu móti má skilgreina betur umfang hrygningu þorsksins, hversu innarlega í Kollafirði hún á sér stað og hversu mikið er af fiski þar á ferðinni og hlutfallslegt vægi innanverðs Faxaflóa. Lagt er til að endurtaka tilraunalagnirnar árlega þangað til að framkvæmdatíma liðnum, þá til að kanna hvort einhverjar stærri breytingar sé að merkja á nýtingu svæðisins til hrygningar.

Mynd 1. Umfang netaveiða í Kollafirði. Fyrirhugaðar tilrauna-netalagnir eru merktar sem græn strik inná myndina.

Merkingar á búsvæðanotkun nytjafiska.

Í tengslum við merkingar á ferskvatnsfiskum er lagt til að merkja einnig þorsk og grjótkrabba. Í næstu merkingarlotu með VEMCO merkjum verði einnig merktir 10 þorskar og 10 grjótkrabbar.

Lagðar verða þorska og krabbagildirur milli Geldinga- og Gunnuness til að veiða og svo merkja tegundirnar, en þeim er svo sleppt þar og koma „girðingar“ hljóðdufla til með að vakta ferðir þeirra inn og út af athugunarsvæðinu.

Uppeldissvæði

Þorskfiskar: Til að kanna útbreiðslu þorskfiska ungvíðis er lögð til veiði á seiðum í ágúst byrjun með trolli á tuðru eða smáum bát. Togað væri innan og utan við fyrirhuguð

brúarstæði, 12 – 16 tog, einnig yrði togað til samanburðar suður af Kjalarnesi í Hofsvík. Athuganirnar yrðu framkvæmdar sumarið 2026 á framkvæmdartíma og svo 2 árum eftir að framkvæmdum líkur.

Skarkoli: Lagt er að strandlengjan verði kortlögð með tilliti til skarkola og á heppilegum svæðum verði teknar 25-50 m löng tog með bjálkatrolli á háfjöru. Til samanburðar verða tekin tog í þekktri skarkolafjöru í Helguvík á Álftanesi. Togað verði á allt að 10 stöðvum tvö til þrjú tog á hverjum stað. Athuganirnar yrðu framkvæmdar sumarið 2026 á framkvæmdartíma og svo 2 árum eftir að framkvæmdum líkur.

Botngerð og lýsing á botnlífríki. Lagt er til að mynda lífríkið á sniðum á smábát sumarið 2026 og svo 2 árum eftir að framkvæmdum líkur. Notaður verður smár kaþbátur og um 300 metra snið framkvæmd, alls um 20 snið fyrir innan og utan framkvæmdarsvæðið.

Heimildir:

Björn Gunnarsson, Jonas P. Jonasson, Bruce J. McAdam, (2010). Variation in hatch date distributions, settlement and growth of juvenile plaice (*Pleuronectes platessa* L.) in Icelandic waters, *Journal of Sea Research*, Volume 64: 61-67

Gíslason, Ó. S., Jónasson, J. P., Pálsson, S., Svavarsson, J., & Halldórsson, H. P. (2017). Population density and growth of the newly introduced Atlantic rock crab *Cancer irroratus* Say, 1817 (Decapoda, Brachyura) in Iceland: a four-year mark-recapture study. *Marine Biology Research*, 13(2), 198–209.

Gíslason, S., Pálsson, S., Jónasson, J. P., Guls, H. D., Svavarsson, J., and Halldórsson, H. P. (2020). Population dynamics of three brachyuran crab species (Decapoda) in Icelandic waters: impact of recent colonization of the Atlantic rock crab (*Cancer irroratus*). *ICES Journal of Marine Science*. fsaa059.

Valur Bogason, Höskuldur Björnsson, Jón Sólmundsson (2026). Handbók um Stofnmælingu hrygningaporsks með þorskanetum (SMN). Haf- og vatnarannsóknir, KV 2025-04.

https://www.hafogvatn.is/static/research/files/handbok_2025_smn_kver.pdf